

Θέλομεν θαυμάσει πρῶτον τὴν ἀντίθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος πρὸς τὸ Αἰγυπτιακόν, εἰς τὴν στιγμήν τῆς διασῆμου ταύτης τῶν δύο ἐθνῶν συγκοινωνίας. Ἡ Αἴγυπτος αἰῶνας ὀκοκλήρους προηγέθη τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. πρὸ αἰώνων ἐγνώρισε τὴν χρῆσιν τοῦ Παπύρου, καὶ ὅμως ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου δὲν ἐφάνη καμία φιλολογία· εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξ ἐναντίας ὁ ποιητικὸς τῶν πρώτων χρόνων πολιτισμὸς διαირεῖται καὶ πολλαπλασιάζεται ὑπὸ τὴν εὐεργέτιδα ἐπιρροῆν τοῦ ξένου Παπύρου· εἰς τοὺς χρόνους αὐτοὺς τῶν Πτολεμαίων ἡ Αἴγυπτος ἔμεινε στείρα παντὸς πρωτοτύπου γενήματος, ἐνῷ σιμὰ της, ἐνῷ εἰς τὰ σπλάγχνα της ἔζη καὶ ἔθαλλεν ἡ Ἀλεξανδρινὴ σχολή, ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς διὰ τοῦ Παπύρου διέδιδε τὰς γνώσεις της εἰς ὅλην τὴν γῆν. Τὸ πνεῦμα τῆς διατηρήσεως τῶν ἱσραϊτικῶν ἀρχῶν φαίνεται ἐπεριώρισε τὴν Αἴγυπτον εἰς τὰ περιορισμένα τοῦ ἐδάφους της ὅρια ὡς πρὸς τὸν ἐξευγενισμόν, ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ἀληθῆς τῆς εὐφύας καὶ τῆς ἐλευθερίας πατρίς, δὲν ζῇ ἐμὴ διὰ τῆς κινήσεως, τῆς ἐνεργείας, καὶ τῆς ιδίαις της ἢ τῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν προόδου.

Δεύτερον ἐξάγομεν ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἀνάλυσιν ὅτι ὑπάρχουσι τινες ἀμοιβαῖαι ἀντενέργειαι τὰς ὁποίας γενικῶς ὁ Κόσμος ὀνομάζει τοῦ πεπρωμένου, καὶ τὰς ὁποίας ἡμεῖς θέλομεν ὀνομάσει τῆς Προνοίας, ἀντενέργειαι τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν ὕλην, καὶ τῆς ὕλης πρὸς τὸ πνεῦμα. Ὁ Αἰγυπτιακὸς Πάπυρος δὲν ᾔθελε γονεύσει τὸ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἔδαφος, ἀν τοῦτο δὲν ἦτον ἐκ φύσεως προδιατεθειμένον πρὸς κυοφορήσιν μεγάλων ιδεῶν· ἡ ἀντιπαράθεσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Αἴγυπτον εἶναι ἀπόδειξις ἀναντίρρητος καὶ πάνδηλος· ἀλλ' ἀπ' ἄλλου μέρους τί ᾔθελεν ἀπογίνει τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐκμυζήθην ἀπὸ τὴν ποίησιν, ἀν ἡ εἰσαγωγὴ μιᾶς ὕλης νέας, δὲν ἐξωμάλιζε τὴν ἤδη ὥριμον κριτικὴν περιέργειαν, ἥτις ἀνεπτύσσεται πανταχόθεν. Δράμα, φιλοσοφία, ἱστορία, ποία δόξα, ποῖον μέλλον ᾔθελεν ἀφανισθῇ, πρῶτον ἤδη, ἀν ἡ εἰσαγωγὴ μιᾶς ὕλης εὐμεταχειρίστου καὶ εὐθηνῆς δὲν ἤρχετο νὰ τὰ ζωογονήσῃ. Τὴν ἐπιρροὴν λοιπὸν τοῦ Αἰγυπτίου Παπύρου κακῶς ἐγνώρισεν ὁ Σοφὸς Βολνέϋ καὶ ἀν δὲν ἦναι διὰ τὸν αἰῶνα τῆς μεγαλητέρας, εἶναι τοῦλάχιστον ἴση τῆς πρὸς τοῦ Γουττεμπεργίου εὐρεθείσης θεῆς τέχνης.

Τελειόνοντες προσθέτομεν ὅτι ὁ Βολνέϋ δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὸν ποιητικώτατον μεταξὺ τοῦ Θῶθ καὶ τοῦ Θαμῶς διάλογον τοῦ Πλάτωνα (εἰς τὸν Φαῖδρον) οὔτε τὴν σκέψιν τοῦ Πλινίου, ὅτι ἐπὶ τοῦ Παπύρου ἀναπαύεται ὅλη ἡ ἱστορία καὶ ὅλος ὁ ἐξευγενισμὸς, *quam chartæ usu maxime humanitas vitæ constat et memoria*, οἷον τὴν φοβεράν ταραχὴν ἥτις ἔνεκα σπάντης αὐτοῦ συνέβη εἰς τὴν Ρώμην ἐπὶ Τιβερίου *Factum jam Tiberio principe, inopia chartæ ut senatu darentur arbitri dispensandæ alias in tumultu vita erat*.

Τὸν κριτικῶς καὶ μετὰ ἀντικρίσεως ἰστορικοῦ Ν. Σ.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΤΑΡΑΞΙΑΣ.

Μοναχὸς τις δοκιμάσας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ μεγάλα βάσανα καὶ ὀχληρὰς δυσारेσκείας, καὶ μὴ γογγύσας ποτὲ, ἀλλ' ὑπενεγκὼν ταῦτα πάντα μετ' ἀπαραιτήματός του ὑπομονῆς καὶ πραότητος, ἠρωτήθη ὑπότινος τῶν φίλων αὐτοῦ πῶς κατῴρθωσε νὰ μείνῃ τοσοῦτον ἀτάραχος ἀπέναντι τοσοῦτον μεγάλων δεινῶν—καλομεταχειρίζομαι, εἶπεν ὁ μοναχός, τοὺς ὀφθαλμούς μου—δὲν ἐννοῶ τὸ αἰνίγμα τοῦτο ἀπῆλθην ὁ φίλος—νὰ ἐξηγηθῶ σαφέστερα ἐπανεῖλαθεν ὁ μοναχός· ἐν ὁποία δὴποτε καταστάσει καὶ ἀν εὐρίσκωμαι πρῶτον ἀναβλέπω πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ συλλογίζομαι ὅτι τὸ κυριώτερον ἔργον μου εἶναι ν' ἀπέλθω ἐκεῖ· ἔπειτα βλέπω κάτω εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐνθυμοῦμαι πόσον μικρὸν αὐτῆς διάστημα θέλω κατέχει μετ' ὀλίγον τελευταῖον στρέφω τοὺς ὀφθαλμούς κύκλω μου εἰς τὸν κόσμον καὶ βλέπω πλῆθος ἀνθρώπων, οἵτινες κατὰ πάντα λόγον εἶναι πολὺ δυστυχέστεροί μου. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν μαθάνω ὅτι ἡ μὲν ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκειται εἰς τὸν οὐρανόν, ὅλαι δὲ αὐτοῦ ἰαί φροντίδες συμπεριλαμβάνονται ἐπὶ τέλους ἐντὸς ὀλίγων τινῶν σπιθαμῶν γῆς, καὶ ἐπομένως μικρὰν αἰτίαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ γογγύζῃ καὶ νὰ στενοχωρῆται διὰ τὰ ἐφήμερα βάσανα τοῦ προσκαίρου τούτου κόσμου.